

Світлична Є. І. Дисципліна «латинська мова» – основа формування професійної термінологічної грамотності студентів фармацевтичного профілю / Є. І. Світлична // Гуманітарна складова вищої освіти: проблеми та перспективи. статті та тези : Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (14–15 квітня 2011 р., м. Харків). – Х. : Вид-во НФаУ, 2011 р. – С. 122-144.

ДИСЦИПЛІНА «ЛАТИНСЬКА МОВА» – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

СВІТЛИЧНА Є.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Для багатьох наріжним каменем у вирішенні мовної проблеми щодо латини є питання мови виписування рецепту. Ми спробували проаналізувати ситуацію у світі, у тому обсязі у якому вона виявилася для нас доступною на сьогодні. Латина була обов'язковою і єдиною у Європі та США мовою виписування рецептів до II Світової війни. Після війни ситуація поступово почала змінюватись. Сьогодні у більшості країн існує практика виписування рецептів як латиною, так і національною мовою. Однак, латинська структура рецепта зберігається завжди. Офіційною мовою виписування рецепта латина є у всіх пострадянських країнах, і країнах Центральної Європи.

зразок російського рецепта

Форма № 148-1/у-88
Утверждена Минздравом СССР
от 12.08.88 г.

наименование учреждения здравоохранения
(школа, учреждение здравоохранения)
Серия А
Валуйский район
Борчанский центр ОВП
2007 г.

Ф.И.О. больного
Виктор
37 лет
Возраст
Адрес или № медицинской карты амбулаторного больного
г. Борки

Ф.И.О. врача
Приходько И.И.
(полностью)

Руб. коп. Пр. Таб. Analgin 0,5
Д. т. д. ~ 10
до 10.05.08
В день

Борчанский центр ОВП

РЕЦЕПТ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ
наименование лекарственного средства
наименование лекарственного средства
наименование лекарственного средства

Министерство здравоохранения
и социального развития
Российской Федерации
Федеральное бюро
документации лекарственных рецептов
Серия А
1023102155670

Код пациента
08214501

Код рецепта
005-252-27100

РЕЦЕПТ Серия 1407 № 3348326 от 02.10.2007

Ф.И.О. пациента ПРИХОДЬКО ПЕТР ДМИТРИЕВИЧ

Дата рождения 15.11.1936

Идентификационный номер 05060001520786

Адрес 309972, Область Белгородская, Район Валуйский, село Борки...

Ф.И.О. врача ПРИХОДЬКО ИРИНА МИХАЙЛОВНА

Код врача 1072

Высказание Отпусти по рецепту

Рр. препарат для ингаляций дозированый

Вегетариан N 20+0.5 мкг-мг/мл, 200 доз

Количество единиц 1

Срок по 2 дозы 3 раза в день

Получено врача (фельдшера) и лечащего врача

Корешок РЕЦЕПТА Серия 1407 № 3348326 от 02.10.2007

Список примечаний

Предоставляется диск

Наименование лекарственного средства

Количество приемов в день

раз

На 1 прием

Дозировка

Виписуються національною мовою та латиною лікарські засоби у Німеччині, Франції, Італії, Австрії. Показова у цьому плані Німеччина, де ситуація різниться в залежності від регіону.

зразок німецького рецепта

AOK LKK BKK BSK VSKA AEV Knappschaft UV*

AOK Rheinland-Pfalz 49103

Sertürner Brigitte
Am Heidenweg 19
67363 Lustadt
6415300 5000123456 1000 1

1234567 12/96 1 9 1 0 9 5

Acid. salicylic. 2,5
Tretinoin 0,01
Vaselin. opt.
Basiscreme DAC aa ad 50,0
M.f. ungt.
B.B.B. S.: zur Behandlung der Akne

1234567
Dr. Mustermann
Ostwallstr. 31
76829 Landau

1234567

Рецепт прописується англійською мовою, а signatura – латиною у скороченні у США, Великобританії, Ізраїлі, Канаді, хоча й у цих країнах рецепт може виписуватись виключно латиною.

зразок рецепта США

Jacquelyn Hyde, MD
123 Upendown Rd.
Nowhere, NC 27000
Phone: 555-1234 DEA # AH0079411

Name: Dan D. Lyon Date: Today
Address: 123 Jackla Lane Phone: 555-5678

Rx

Acetaminophen	gr. v
Alcohol USP	fl. ss
Cherry syrup	q.s. fl. iii

Sig: ½ tsp. q4-6h prn
Refills: 1

Product selection permitted Dispense as written

PRIMARY CARE ASSOCIATES
1234 Wellness Road • Resume Speed, Kansas • (913) 999-1212

Name Priscilla Promiscuous Date 8/14/98
Address 124 Red Light Lane Age/Wt _____

Rx Doxycycline 100 mg
Disp #14
Sig: Take 1 capsule bid x 7 days

Dispense as Written *Molly Moral, APRN*
Substitution Permissible

Refills 0 Per protocol Dr. Jones

У Китаї рецепти можуть бути виписані трьома мовами: китайською, англійською або латиною; або сумішшю китайської та латини.

зразок китайського рецепта

- a. Rp: 美普清片 25ug · 1盒 (20片)
Sig: 25ug p.o.b.i.d.
- b. Rp: 清热解毒口服液 10ml · 20支
用法: 20ml 口服 一日三次

У Японії єдиного стандарту для написання рецепта також немає. Японські лікарі виписують рецепти або латиною, або англійською, або німецькою. Латинські назви препаратів записуються звичайно японською абеткою для запозичених слів – КАТАКАНА.

зразок

Rp) ロキソニン 3 Tab

3 x n.d.e. x 7 T.D

японського рецепта

ちょっと昔の医者だったら、はじめの 3 x は Auf dreimal と書く人もいる。n.d.e というのは nach dem Essen の略である。食後ということ。寝る前なら v.d.s. で、vor dem Schlaf の略である。同じことをラテン語の略で p.c. (post cibum)、h.s (hora somni) と書く慣習がある大学もあるようだ。ちょっとスマートかもしれない。

За попередніми даними в Індії, Пакистані, Австралії, Новій Зеландії, Південній Африці та деяких інших країнах рецепти виписуються англійською або французькою мовою залежно від того, чиєю колонією була раніше країна.

Але треба пам'ятати, що є міжнародна практика, яка передбачає виписування рецепта виключно латиною, і цього дотримуються лікарі усіх країн світу.

Питання форми і мови виписування рецепта час від часу стає предметом дискусії то в одній, то в іншій країні. На Другому всеросійському з'їзді фармакологів академік Д. А.Харкевич виступив з доповіддю, основними тезами якої є:

- вилучити латину із рецептів і все писати російською;
- відмовитися від складних словосполучень, які нагадують заклинання;
- ввести нову форму рецептурного бланка.

Мета нововведень – економія часу студентів, який вони даремно витрачають на вивчення рецептури, та спрощення роботи лікаря.

Однак, відомий російський фармаколог Т.А. Лебедева причину появи проблеми бачить не у архаїчності латини й латинського рецептурного пропису, а в недостатній увазі до проблем рецептурної справи з боку науковців та розпорядчих органів, що призводить до колосального розриву між практикою й змістом навчання студентів.

«І як не дивно, вирішуючи саме подібні задачі, зі здивування бачимо, що латинізована схема рецепта тут раціональна. Вона не перешкода, а підмога. Класичний спосіб рецептурного пропису відпрацьовувався 500 років (з XIV – XVI століть), і пройшов шлях від давніх алхіміків, але й зараз він працює так же успішно, як і раніше.

Все геніальне – просто – це можна віднести і до структури рецепта. Класична схема створює комфорт для лікаря і завжди однозначна!»

Т.А. Лебедева, Латынь из моды вышла ныне..?, 2004

Аналізуючи проблеми лише рецептури, Лебедева розкриває саму суть більш широкої проблеми – вживання латини взагалі. Латина – це мова з унікальною долею, значення якої, зокрема, у термінотворенні важко переоцінити. Замінити її повністю, на разі зараз, не зможе ні одна із функціонуючих сучасних мов. Але як «мертва» мова латина розвивається

виключно штучно і потребує постійної уваги й великої спільної роботи спеціалістів і філологів. Причому спеціалістам необхідно володіти досить високим рівнем термінологічної культури. А для цього мову треба вчити.

У 2004 році ЮНЕСКО було проведено анкетування школярів та студентів 20 ліцеїв, гімназій та вузів у 10 країнах Центральної Європи з метою визначення місця в системі освіти латинської та давньогрецької мов. Анкетування виявило, що класичні мови широко й ґрунтовно вивчаються у цих країнах. Подивимось на довузівську підготовку. У більшості європейських країн латину вчать від 2 до 6 років.

Польща	Латинська та давньогрецька мови вивчаються протягом 2 або 3 років (150 – 200 год.).
Венгрія	В залежності від профілю ліцею давньогрецька та латинська мови вивчаються протягом 2 або 6 років.
Словенія	Латина та давньогрецька мова вивчається у початкових школах, ліцеях (240 год. – латина, 240 год. – давньогрецька).
Чехія та Словачка	В ліцеях та гімназіях вивчають літературу та філософію античності (20 год.), історію античності (20 – 30 год.). Латинська мова є обов'язковим предметом протягом 2 років (2 год. на тиждень).
Кіпр	Латинську мову вивчають в ліцеях протягом 3 років.
Естонія та Литва	Латина вивчається у багатьох ліцеях 2 – 3 роки.

У Франції давньогрецьку та латинську мову починають вивчати після початкової школи та вчать протягом 7 років.

Латину, в тому числі й спеціалізовану, вивчають у школах Німеччини та скандинавських країн, протягом останніх трьох років навчання (10 – 13 класи). Вчать також у Португалії, Іспанії та Італії.

Латину та давньогрецьку вчать у всіх кращих школах
Великобританії та коледжах.

Bromsgrove School (Бірмінгем)	<u>Предмети на GCSE:</u> історія цивілізацій, мистецтво і дизайн, образотворче мистецтво, біологія, бізнес, хімія, інформатика, драма, дизайн, електроніка, географія, історія, математика, вища математика, музика, фізичне виховання, фізика, релігія, наука, англійська література, англійська мова, французька, німецька, італійська, латинська, іспанська мови (44,7 % учнів склали в 2002 році іспити GCSE на A* (на відмінно) і A).
Cheltenham College (Четленхем)	
Dean Close School (Четленхем)	
Malvern Girl's College (Грейт-Молверн)	
Oakham School (Лестершир)	<u>Предмети на A-level:</u> історія цивілізацій, образотворче мистецтво, біологія, бізнес, хімія, дизайн, економіка, загальні науки, географія, політика, історія, математика, вища математика, музика, фізика, статистика, англійська література, латинська, англійська, французька, німецька, іспанська мови (69,1 % учнів склали в 2002 році іспити A-level на A і B).

Латина є обов'язковою складовою підготовки до вступу у вищі медичні та фармацевтичні заклади Європи та Америки. Студенту необхідно мати, серед іншого, підготовку з давньогрецької мови та латинської мови: Подивимось хоча б на деякі рекомендації вступникам

Becoming a Pharmacist: Preparation for Study

Requirements and Selection Criteria for Admission into Purdue's Pharm. D. Program

Please see the Pharm.D. Program website for information on admission into Purdue's professional pharmacist program.

Basic Education Requirements

1. Six semester hours of American history.
2. Six semester hours of American government, including Texas government.
3. Three semester hours of coursework in fine arts or humanities, chosen from archaeology, architecture, art (including art history, design, studio art, visual art studies), classics (including classical civilization, Greek, Latin), fine arts, humanities, music (including music, instruments, ensemble), philosophy (excluding courses in logic), or theatre and dance.

Довідку-пораду, як треба готуватися до вступу до медичних та

фармаце

втичних

факульте

тів у

Великоб

ританії я

хочу

показати

повністю

Educational Consultation
Print this page for future reference
Services include: How to get into medical school, top medical schools, best med schools, best pre med degrees

Medical School Preparation:
Tips for getting into elite and top-tier medical schools.

How to prepare for medical school:

- 1) Have at least 2 years of college Latin, preferably 4 years. This is the most important element.
- 2) Take a course in Greek and Latin roots in medical terminology. (Click on text: [Medical Terminology](#) (Dunmore & Fleischer)).
- 3) An understanding of the history of medicine / science is advantageous (e.g. Aristotle's Biology, Hippocrates, Galen, et al.)
- 4) Take prerequisite science courses (e.g. chemistry, biology, anatomy, et al.).
- 5) Most medical schools like students who are well-rounded and well read. (See [reading list](#).)
- 6) Have a high GPA
- 7) Do well on the MCAT

Best Pre-Med degrees / majors:

Most people major in a hard science like chemistry, biology or physics.

Best science pre-med degrees:
chemistry, biology, physics, anatomy, etc.
<http://www.optimates.us/medschool.htm>

Таким чином, європейські та американські студенти приходять до вузів вже маючи дуже високий рівень підготовки з класичних мов, який дозволяє їм без проблем засвоювати латинську термінологію паралельно з вивченням спеціальних предметів. Однак, незважаючи на це, латинська мова як навчальний предмет, у тому, або іншому обсязі, зазначена у навчальних планах медичних і фармацевтичних вузів.

Жодна країна на пострадянському просторі від вивчення латини на фармацевтичних факультетах не відмовилась.

табл. №1

Країна	Назва предмету	Кількість навч. годин	Термін навчання	Форма підсумк. контр.
Росія	Лат. мова і основи фарм. термінології	148 год.	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Білорусь	Латинська мова	140 (108г – ауд. зан.)	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Арменія	Латинська мова	210 (144г. – практ. 66г.- сам. робота)	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Узбекистан	Латинська мова	148 год.	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Казахстан	Латинська мова	133 год.	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Естонія	Латинська мова	ESTS -6 (180 год.)	Ік., І, ІІ сем	Іспит
Литва	Професіональна термінологія: основи проф. терм. латинською мовою	ESTS 4,5	І-ІІ курси	І курс – тестовий іспит ІІ курс – елективні курси

У всіх країнах Центральної Європи латина вивчається також.

табл. №2

Країна	Назва предмету	Кількість навч. годин	Термін навчання	Форма підсумк. контр.
Польща	Латинська мова	ESTS - 2 (60 год.)	І курс І,ІІ сем	Диф/залік
Чехія	Латинська мова	ESTS - 4 (120 год.)	І курс І,ІІ сем	?
Болгарія	Латинська мова	ESTS -2 (60 год.)	І курс	?
Словачія	Основи латинської мови	ESTS - 4	І курс І сем	Іспит

Венгрія	<i>Латинська мова</i>	<i>2 рази на тиждень</i>	<i>Ік., І, ІІ сем</i>	<i>Іспит</i>
----------------	-----------------------	--------------------------	-----------------------	--------------

У меншому обсязі, але латинська мова вивчається у більшості вузів Західної Європи та США. Однак, підхід до цього диференційований. Не тільки у кожної країни, але й у кожного вузу є свої традиції, які ретельно зберігаються. Майже в кожному вузі – своя програма.

Голандія, Фінляндія, Швеція, Данія	У програмах фармацевтичних факультетів латина введена як вибірковий курс — ESTS-1 (30 год.).
Великобританія, Уорвік університет (Warwick University)	Вивчається курс “Латинський рецепт”.
Німеччина	У більшості вищих навчальних закладів на фармацевтичних факультетах вивчають курси “Фармацевтична і медична термінологія” або “Термінологія” у обсязі 14 год. (1 год. на тиждень). У деяких вузах курс обов’язковий і закінчується іспитом (м. Марбург), у деяких — елективний курс.
Франція	
Італія	На фармфакультетах латину вивчають на першому курсі протягом року 2 год. на тиждень.
Мальта	Вивчається курс “Клінічна термінологія” вивчається на 1 курсі у ІІ семестрі.
Австралія, Monash University	У курсі “Professional Pharmacy” є розділ “Рецепт”, де вивчаються рецептурні вирази та скорочення.
Індія (University of Rajasthan, Jaipur)	Вивчається латинський рецепт та фармакологічна термінологія на факультеті Pharmaceutics-II (Dispensing of Medication).
Турція, Ankara University, Faculty of Pharmacy	Вивчається професійна латинська мова, 1 курс ESTS-2.
Австралія	Вивчається курс “Латинський рецепт”.

США

Навчальний заклад	Назва предмету	Зміст навчання та кількість навчальних годин
The University of Connecticut School Of Pharmacy	Фармацев- тична латина	1 курс
University of Notre Dame	Фармацев- тична латина	
Southwest School Of Botanical Medicine	Фармацев- тична латина	Вивчається медична та ботанічна номенклатура, назви рослин, тварин, готових лікарських засобів, лікарської сировини, рецептура etc.
U. S. Army Medical departament center and School Fort Sam Houston, Texas	Фармацев- тична латина	Вивчаються фармацевтичні терміни та латинські рецептурні прописи і скорочення
Vashington State Community College	Вступ до медичної термінології Вступ до медичної термінології (елективний курс)	3 год. - лекції 6 год.- самостійна робота 22 год. Форма контролю - іспит
Medical schools administreted (подібні факультети функціонують у 126 вузах США)	Латинська мова (рекомендується як особливо важливий елективний курс)	
National University	Медична та фармацевтична термінологія	Вивчають основи термінологічних систем, рецептурні скорочення. Курс рекомендований до вивчення студентами спеціальності “Лабораторна фармація” (“Pharmacy Technician”). По закінченні курсу студент повинен розрізняти і знати особливості мед. і фарм. термінології, розуміти рецептурні

		скорочення
The University of South Dakota	Медична термінологія	Вивчається студентами спеціальності “Маркетинг у фармації” (“Pharmaceutical Sales”). По закінченню курсу студент повинен знати загальну медичну, клінічну і фармацевтичну термінологію, рецептурні скорочення.

Навчальний процес звичайно добре забезпечений якісною навчальною літературою.

Треба мати, також, на увазі, що у багатьох вузах латина може бути у навчальних планах не винесена як окрема дисципліна, але ж латинська термінологія обов’язково вивчається паралельно зі спеціальними предметами.

І нарешті, оцінюючи різне ставлення до латини й традиції її вживання в тих, чи інших країнах, а також потребу її вивчення у вузах, треба пам’ятати про походження мов. Тобто урівнювати ситуацію, пов’язану з функціонуванням латини у країнах Західної та Східної Європи, не можна.

Питання латини загалом треба розглядати не у площині рецептурного пропису, а у площині термінотворення.

Алфавіт, фонетика, морфологічні, словотвірні, синтаксичні та лексичні ресурси латинської мови сьогодні продовжують активно функціонувати у якості наднаціональної знакової системи у мовах різних наук та сфер наукового знання.

Традиційною особливістю термінології продовжує залишатися застосування так званих *termini technici* – термінів, графічно та граматично оформлених латинською мовою. Завдяки їм здійснюється ідентифікація

об'єктів спеціалістами, які розмовляють різними мовами. Таким чином, у XXI столітті зберігається одна з найголовніших функцій мови – номінативна, тобто функція називання об'єктів засобами латинського алфавіту, фонетики та граматики. Саме у цій функції латина застосовується як метамова у цілому ряді міжнародних номенклатур. Сьогодні функціонують:

➤ ***Міжнародна анатомічна номенклатура (PNA)***

Прийнята на IV Міжнародному конгресі анатомів у Парижі у 1955 р. Вміщує назви більше 5600 об'єктів.

➤ ***Міжнародна гістологічна номенклатура (LNH)*** Прийнята на IX Міжнародному конгресі анатомів у Ленінграді у 1970 р. Вміщує назви більше 2750 об'єктів.

➤ ***Міжнародна латинська біномінальна ботанічна номенклатура***

Започаткована працею Карла Ліннея “Specierum plantarum” у 1753 р.

Міжнародний кодекс ботанічної номенклатури прийнято на Міжнародному конгресі ботаніків у 1867 р.

➤ ***Міжнародний кодекс зоологічної номенклатури***

Вперше опублікований у 1905 р.. Прийнятий на XX Генеральній асамблеї Міжнародного союзу біологічних наук.

➤ ***Міжнародний кодекс номенклатури бактерій***

Створений 131 автором із 15 країн. Прийнятий у 1974 р.

➤ ***Міжнародний класифікатор ферментів***

Вперше виданий у Брюсселі у 1955 р. Вміщує назви 3500 об'єктів.

➤ ***Міжнародний класифікатор вітамінів***

Запропонований у 1913 р.

➤ ***Міжнародна латинська ембріологічна номенклатура***

Латиною зазначаються назви лікарських засобів у Міжнародній Фармакопеї, Європейській Фармакопеї та більшості національних

фармакопей та формулярів. Особливо послідовним вживанням латини відзначаються національні фармакопеї Німеччини, Португалії, Швейцарії, Словакії, Чехії, Польщі, країн СНД, Японії та Китаю.

Зазначимо також, що латина є єдиною міжнародною термінологічною мовою у гомеопатії від моменту її заснування Ганнеманом по сьогоднішній день.

Величезний грецько-латинський словотвірний фонд є безцінним скарбом для сучасного наукового термінотворення. Особливу, першочергову, роль він відіграє у номенклатурі лікарських засобів.

Класичний підхід до творення назв препаратів передбачає активне застосування комбінацій грецько-латинських словотвірних елементів. У цьому відношенні «мертві» мови надають великі можливості, бо вони не використовуються як розмовні, тому значення окремих терміноелементів вже не змінюється й за ними закріплюється точно визначене однозначне значення, якого вони у мові давній не мали – значення термінологічне.

Студент, який не оволодів елементами латинської фонетики, граматики та термінологічними основами латинської мови не просто не зможе продуктивно використовувати на практиці термінологію міжнародних латинських номенклатур, для нього за сьома печатками залишиться багато що з тої інформації, яка так часто закладається у латинську назву.

Так, звичайно, разом з розвитком науки термінологія змінюється. Такі зміни треба відслідковувати, вивчати та кодифікувати.

Для сучасної фармацевтичної термінології актуальне питання синонімії, епіцентром є номенклатура лікарських засобів.

В умовах дуже запутаної номенклатурної реальності усвідомлена необхідність забезпечити ідентифікацію кожної активної лікарської речовини за допомогою єдиної й загальноприйнятої у глобальному

масштабі непатентованої назви визріла ще на початку XX ст. Експертний комітет ВООЗ розробив основні правила з номенклатури, ухвалені резолюцією Асамблеї ВООЗ у 1950р. Саме з цього року почала свій розвиток нині діюча система INN. Сьогодні вони наводяться чотирма мовами: латинською, англійською, французькою та іспанською і використовуються в міжнародній і національних фармакопеях, при маркуванні лікарських препаратів; при здійсненні контролю за обігом лікарських засобів; при ліцензуванні та реєстрації у науковій літературі; а також як назви для генеричних лікарських препаратів.

На думку чеських колег, «У фармацевтичній термінології латина і надалі, як і раніше, залишиться дієвим засобом міжнародної комунікації, навіть незважаючи на посилення у майбутньому впливу національних мов, гарантом чого виступає Європейська Фармакопея, а також корпус міжнародних непатентованих назв (INN)».

Elena Marecková, František Simon, Ladislav Cervený.

Latin as the language of medical terminology: some remarks on its role and prospects. SWISS MED WRLY, 2002.

Так, сьогодні це актуальне питання – тотальний вплив на спеціальну термінологію, головним чином, англійської мови. Її повсякчасне вживання на практиці, у науковій літературі, Internet, а особливо широке розповсюдження біологічно активних добавок та їх англomовне позначення чинять могутній вплив на номенклатуру ЛЗ. Англійська мова намагається витіснити латину й посісти місце міжнародної метамови фармації та медицини.

Про майбутнє міжнародної наукової термінології та латинської мови зокрема багато пишуть та говорять у світі. Ще у 1984 р. Міжнародна

термінологічна асоціація провела міжнародну конференцію, присвячену сучасним проблемам термінології.

ї у контексті розвитку сучасного суспільства.

Ця проблема визначена у документі як питання глобального значення. Представлено детальний та високопрофесійний аналіз проблем її розвитку та сучасного стану. Акцентовано велике значення латинської та грецької мов як термінологічної бази, особливо в медицині, біології та фармації. Чітко сформульовані термінологічні питання, які необхідно вирішувати країнам, що відносяться авторами до «термінологічних експортерів» (Англія, Франція, Німеччина) та країнам «термінологічним імпортерам» (африканські та азіатські країни). І що надзвичайно важливо, підкреслюється обов'язковість введення базових термінологічних курсів у систему освіти та необхідність державної політики щодо регулювання принципів творення, кодифікації та стандартизації термінології. Але висновки та рекомендації проекту ЮНЕСКО носять і дещо дискусійний характер. По-перше, про слав'янські мови, навіть російську, не згадується, проблеми Центральної та Східної Європи до уваги не беруться взагалі.

Використання латини та грецької мови рекомендується у номінативній функції – для назв конкретних об'єктів та понять, а у фразях – використання сучасних мов. Однак, найцікавіше те, що шлях подальшого розвитку сучасної міжнародної термінологічної мови, говорячи загалом, автори бачать у створенні на основі грецько-латинських інтернаціональних термінів, національних регіональних та сучасних європейських мов, штучних термінологічних мов-гібридів, на зразок суахілі.

Цікаво, що такі мови-гібриди реально з'являються. Стосовно медичної термінології це так звані Englatin, Czenglish та інші. Обов'язковість таких клінічних номенклатур сумнівна. Основний процент лікарів, головним чином не англомовних продовжує відстоювати чистоту вживання латини. Цікавим, щодо цього, є досвід клінічного факультету у Брно, де ще у 1998р. створена комп'ютерна програма, яка повністю базується на латині й доводить, що латинська лексика та латинські команди багатofункціональні й абсолютно підходять для комунікації як у науці, так й у інформаційній сфері.

Отже, «за латиною майбутнє», – як сказала одна молода американська мати, відповідаючи нам на питання, чому вона змушує свою восьмирічну дитину вивчати відразу так багато мов: іспанську, німецьку, французьку і латину.

Література

1. Лебедева Т.А., Лебедев А.В. Рецепттура. Лекарственные формы. Правила прописей (Классика и современность). - Ярославль, 2000. - 150 с.

2. Лебедева Т.А. Латынь из моды вышла ныне...?
<http://www.rusvrach.ru/articles/farm-02-2004str37-38>

3. Martin Bultmann. Terminologie für Pharmazeuten. J.M.B. Verlag,
2003. - 105 p.